

Gittin Sources 26

רי"ף מסכת גיטין דף לא עמוד ב

הבא לי גיטי אוכלת בתרומה עד שיגיע הגט לידה. התקבל לי גיטי אסורה לאכול בתרומה מיד. קבל לי גיטי במקום פלוני אוכלת בתרומה עד שיגיע הגט לאותו מקום ור"א אוסר מיד:
גמ' רבי אלעזר מכשיר סבר² מראה מקום היא לו ולית הלכתא כותיה חדא דקי"ל הלכה כסתם מתני' ועוד הא אוקימנא בפרק גט פשוט בשיטה דגרסי' התם אמר אביי רשב"ג ור' שמעון ור' אלעזר כולהו סבירא להו מראה מקום הוא לו רבי אלעזר דתנן האשה שאמרה התקבל לי גיטי ממקום פלוני וקבלו לה ממקום אחר פסול ור' אלעזר מכשיר:

רמב"ם הלכות תרומות פרק ט הלכה א

האשה אוכלת בתרומה עד שיגיע גט לידה או ליד שלוחה שעשתה לקבלה, וכל שהיא ספק גרושה הרי זו לא תאכל. האשה שעשתה שליח לקבל לה גיטה אסורה לאכול בתרומה מיד, ואם אמרה קבל לי גיטי במקום פלוני אינה אסורה עד שיגיע שליח לאותו מקום, שלחה שליח להביא לה גיטה אוכלת בתרומה עד שיגיע גט לידה, האומר לאשתו ה"ז גיטיך שעה אחת קודם למיתתי אסורה לאכול בתרומה מיד

רדב"ז הלכות תרומות פרק ט הלכה א

[א] האשה אוכלת בתרומה וכו'. פרק התקבל (דף סה) משנה הבא לי גיטי אוכלת בתרומה עד שיגיע גט לידה התקבל לי גיטי אסורה לאכול בתרומה מיד התקבל לי גיטי במקום פלוני אוכלת בתרומה עד שיגיע גט לאותו מקום ר"א אוסר מיד. ומ"ש רבינו עד שיגיע שליח לאותו מקום רצונו לתרץ שאין הדבר תלוי בהגעת הגט אלא בהגעת השליח עם הגט. ואקשינן עלה וגיטא מיהא הוי והא אמרת רישא לא הוי גיטא לא צריכא דאמרה לו התקבל לי גיטי במתא מחסיא וזימנין דמשכחת ליה בבבל והכי קאמרה ליה משקל כל היכא דמשכחת ליה שקליה מיניה גיטא לא ליהוי עד דמטית למתא מחסיא ורבינו כתב דיני הגט במקומו ואיכא למידק על הא דאמרינן התקבל לי גיטי אסורה לאכול בתרומה מיד אמאי הוה לן למימר אוקי איתתא אחזקתה שלא נתגרשה עד שיודע לך שנתגרשה ותו שמא לא ירצה הבעל ליתן לו הגט וי"ל דחומרא דרבנן היא משום דחזקה שליח עושה שליחותו ואפילו בדבר שאין בידו לעשותו כך תירצו בתוספות: ואכתי איכא למידק בדברי רבינו שכתב ברישא האשה אוכלת בתרומה עד שיגיע גט לידה או ליד שלוחה שעשתה לקבלה ובסמוך כתב האשה שעשתה שליח לקבל גיטה אסורה לאכול בתרומה מיד וי"ל כגון שאמרה לו קבל לי גיטי בכ"מ שתמצאנו אינה אסורה לאכול בתרומה עד שיגיע הגט ליד שלוחה והך דקתני אסורה לאכול מיד היינו כגון שבעלה בעיר:

רי"י קורקוס הלכות תרומות פרק ט הלכה א

ואם אמרה וכו'. גם שם במשנה והטעם מפני שאם קבלו במקום אחר אינו גט הילכך בעינן שיעור שאפשר שהגיע שליח לאותו מקום ואז היא אסורה.

תוספות יום טוב מסכת גיטין פרק ו משנה ד

עד שיגיע גט לאותו מקום. פי' הר"ב שכך אמרה לו לא תהא שלוחי אלא שם ובגמ' פריך וכיון שקבלו במקום אחר היכי הוי גיטא כלל והתנן ברישא התקבל לי גט במקום פלוני וקבלו לה במקום אחר (כשר) [פסול] ומוקמינן לה בדא"ל קבל לי גיטא במתא מחסיא וזמנין דמשכחת ליה בבבל [כיון דהדר א"ל הכי מכלל דלא קפדה אי מקבל ליה בדוכתא אחרינא. והאי דקבעה ליה עיקר במתא מחסיא] הכי קא"ל משקל כל היכא דמשכחת ליה שקול ליה מיניה. גיטא לא ליהוי עד דמטית למתא מחסיא. גמ'. [וה"ל כאומר לאשה הרי זה גיטך ולא תתגרשי בו אלא לאחר ל' יום. תוס' ותמה אני שהרמב"ם בפ"ט מה"ל תרומות העתיק המשנה כלשונה שלא אמרה אלא מקום אחד. והכ"מ לא העיר בזה:
רבי אליעזר אוסר מיד. כתב הר"ב ר"א לטעמיה כו' ובגמ' פרכינן פשיטא ומפרקינן לא צריכא דאיתיה לבעל במזרח וא"ל זיל במזרח. וקא אזיל במערב. מ"ד במערב הא ליתיה. קמ"ל. דלמא בהדי דקא אזיל מפגע פגע ביה. וברפ"ח דתרומות כתבתי בשם הירושלמי דמודה ר"א שאם אמרה הבא לי גטי ממקום פלוני שאוכלת בתרומה עד שיגיע גט לאותו מקום. ומפרש בירושלמי דמכיון שא"ל הבא לי גטי ממקום פלוני. כמו שאמרה לא יהא גט אלא אחר י' ימים ומה שאכלה בהיתר אכלה:

חדושי מהרי"ח מסכת גיטין פרק ו משנה ד

תו"ט ד"ה עד שיגיע כו' ותמה אני כו' עכ"ל איני יודע איך היה הגירסא לפני הרב תו"ט ברמב"ם אבל ברמב"ם אשר לפני דפוס יאשניצ'ר כך הוא הגירסא ואם אמר קבל לי גיטי במקום פלוני אינה אסורה עד שיגיע שליח למקום פלוני ע"כ וא"כ אין מקום לתמוה על הרמב"ם כלל דהרי לא זכר עד שיגיע גט לאותו מקום בכדי שיהא שייך על זה קושיית הגמרא רק שכתב עד שיגיע שליח לאותו מקום ופשוט אצלי ג"כ שכך היה גירסת הרמב"ם במשנה ולא היה לפניו כלל הגירסא בגמרא הקושיא והתירוץ כי לפי גירסתו לא קשה כלל והראיה על זה שגם בפרק ט' מהלכות גירושין לא הביא כלל הרמב"ם זה האוקימתא של הגמרא רק הטור הביא זה האוקימתא בטור א"ע סימן קמ"א ע"ש ועיקר הוכחה שלי משם שלא היה הגירסא לפניו רק כמו שכתב כאן בהלכות תרומות אף אם היה הגירסא לפניו כמו שהוא במשנה לפנינו וגם קושית הגמרא כמו שהוא לפנינו אזי נוכל לומר שבכיון שינה הרמב"ם וכתב עד שיגיע השליח הואיל ולענין תרומה אין נ"מ מזה רק עיקר הדין שאוכלת עד שיגיע למקום פלוני למה לו להאריך ולכתוב לשון המשנה עם פירוש הגמרא מה שאין נ"מ לענין דינא דתרומה אבל עיקר הוכחתי שלא היה לפניו הגירסא רק כמו שכתב הוא כנ"ל משום שלא הביא בהלכות גירושין זה אצלי ברור:

תוספות הרא"ש מסכת גיטין דף סה עמוד ב

גיטא לא להוי עד דמטי למתא מחסיא. תימה והא לא חזרה שליחות אצל הבעל שהרי כשקיבל הגט בבבל הוי שליח להולכה עד שיגיע למתא מחסיא ואז נעשה שליח לקבלה, ובכי האי גוונא פריך לעיל פ"ב גבי הוי שליח להולכה עד דמטית להתם וכי מטית להתם הוי שליח לקבלה, וי"ל דהכא קבלה אריכתא היא שהתחילה הקבלה בבבל ולא נגמרה עד שהגיע למתא מחסיא כי השליח אמר לבעל שכן עשאתו האשה שליח ואדעתא דהכי נותנו לה גם הוא.

חדושי הרמב"ן מסכת גיטין דף סה עמוד ב

גיטא לא ליהוי עד דמטי למתא מחסיא. וקשיא לן וכי מטי התם מיהת הוי גט והא לא חזרה שליחות אצל הבעל, י"ל דהא משעה ראשונה שליח לקבלה הוא וידו כידה ולא היה שליח להולכה כלל אלא שהתנה עמו שלא תתגרש אלא באותו מקום, ואין צורך לכך אלא משעה ראשונה שליח להבאה וכי מטי למתא מחסיא הוא שליח לקבלה שהרי האשה עושה שליח להבאה ולקבלה והבעל להולכה בלבד. [א"ה, עי' לעיל ס"ב ב].

חדושי הרשב"א מסכת גיטין דף סה עמוד ב

גיטא לא להוי עד דמטית למתא מחסיא. איכא למידק וכי מטא מיהא הוה גיטא ואמאי והא לא חזרה שליחות אצל הבעל, וי"ל דכיון דהבעל לא התנה בכך כלל אלא היא לא הוי שלוחו אלא שלוחה ומתחלה ועד סוף הוא שלוחה, עד מתא מחסיא שליח הבאה ובמתא מחסיא שליח קבלה ובכי האי לא שייך למימר לא חזרה שליחות אצל הבעל, עוד י"ל דהכא לא הוי אלא כקבלה אריכתא דהכי קאמרה ליה קבליה בבבל ולא תגמר הקבלה עד דמטית למתא מחסיא וה"ל כאומר לאשה ה"ז גיטך ולא תתגרשי בו אלא לאחר ל' יום.

תוספות הרא"ש מסכת גיטין דף סה עמוד ב

הא והא רבנן כאן בשלו כאן בשל חברו. פירש"י בשלו לא קפיד דלא איכפת ליה ולא דמי לגט דלא ניחא ליה דליתזיל בדוכתא אחריתי אבל בשל חברו קפיד, וקשה לפירושו כיון דעד השתא ס"ד דבשלו קפיד ורב יוסף בא לחלוק על סברת רבה ולומר דבשלו לא קפיד הו"ל לפרושי טעמא אמאי לא קפיד בשלו, ויותר היה מתיישב כפי סברא הראשונה לתרץ הא והא ר' אלעזר ומודה בשלו דהוה קפידא והו"ל למימר הא והא ככו"ע, לכן נראה לפרש רב יוסף לא בא לחלוק על סברת רבה אלא מודה דבשלו איכא קפידא אלא שבא להשמיענו דבשל חברו ליכא קפידא וכגון שנתן לו חברו רשות לערב בפירותיו בכל מקום שירצה ואמר הוא לשלוחו לערב מתמרים של חברו ועירב מגרורות של חברו דבהא ודאי לא מקפיד על של חברו. וא"ת הכא משמע דערב לי בתמרים ועירב לו בגרורות הוי קפידא ולא עבד תו שליחותו וכן אמרינן בפ' הנהנה הבא לי מן החלון והביא לו מן הדלוסקמא שליח מעל משום שלא עשה שליחותו, וקשה מהא דאמרינן בפ' המפקיד גבי כשותא משום דלא אמר ליה מהאי רמי ומהאי לא תירמי לא פשע שליח, וי"ל דהכא ובמעילה שהזכיר תמרים וגרורות והזכיר חלון ודלוסקמא ודאי הוי קפידא אם שינה, אבל התם שהראה בעה"ב לשליח כשות שלו היכן מונח כדי לעשות ממנו שכר והיה שם מונח עוד כרי אחר של כשותא אין זו הוכחה שתהיה קפידא כי הכל מין אחד וגם לא הזכיר לו מקום וגם לא הוה ליה לאסוקי דעתיה שיהיו לאחרים כשותא בביתו של זה.

השגות הראב"ד על הרי"ף מסכת גיטין דף לב עמוד א

הא דאמר' בגמ' שלחיה שבקוה תרכוה הרי אלו יכתבו ויתנו וכן אותם ששנו במשנתנו גרשוה כתבו אגרת ותנו לה הרי אלו יכתבו ויתנו. בכולן אני אומר שכבר דבר עמהן על עסקי גרושיה שאל"כ מנין הם יודעים שעל עסקי גירושין הוא אומר והלא כתיב שלחו זאת מעלי. גרש את האמה הזאת. כלה גרש [גירש] אתכם. וכל אותם הלשונות ששאלו בגמ' עליהם הוציאוה עזבוה הניחוה הועילוה אם לא שכבר דבר עמהם בענין גירושיה מה היה לחוש לאילו הלשונות:

בית הבחירה למאירי מסכת גיטין דף סה עמוד ב

המשנה החמישית האומר כתבו גט ותנו לאשתי גרשוה כתבו אגרת ותנו לה הרי אלו יכתבו ויתנו פטרוה פרנסוה עשו לה כנימוס עשו לה כראוי לא אמר כלום מבואר לר"ם:

אמר המאירי האומר ר"ל לעדים כתבו גט ותנו לאשתי גרשוה כתבו אגרת ותנו לה הרי אלו יכתבו ויתנו שכל אלו משמען לשם גירושין כתבו גט שהרי הורגל הלשון לקרות לספר כריתות גט סתם וגרשוה שהוא לשון גירושין ואין גירושיה אלא בכתיבה ונתינה ואף מלת גרשוה כולל כתיבה ונתינה כתבו אגרת ותנו לה שהרי נקראת אגרת שבוקין ופירשו בגמרא שאם אמר שלחיה או שבקוה או תרכוה דין כדין גרשוה אמר להם פטרוה אינו כלום שמא מלשון פטור חובות אומר כן ובגמרא אמרו אמר ר' נתן פטרוה בחרק הפ"א דבריו קיימין מפני שהוא לשון צווי ומ"מ גוזרין אותו מלשון גט פטורין ולא מלשון פטור וחובה וכנגד משנתנו אבל אם אמר פטרוה בפתח הפ"א אינו כלום שהרי לשון עבר הוא ואמר רבא ר' נתן דבבלאה ר"ל שלשונם לשון ארמי דייק בין פטרוה לפטרוה כלומר שכל שאמרה בלשון צווי הוא גוזרה מלשון ארמי תנא דידן לא דייק ואף בלשון צווי גוזרין אותו מלשון פטור וחובה ושבקוה ותרכוה שאין להם הבנה אחרת:

והלכה כמשנתנו אלא שגדולי המפרשים סוברים דבבל מיהא הלכה כמותו ושאר הלשונות מיהא אף הם צריך שיהו בלשון צווי ואני תמה שהרי בלשון ארמי אף פטרוה בפתח הפ"א לשון צווי הוא ונראה לפרש פטרוה ר"ל בפתח הפ"א ודגש הטית דבריו קיימים שזהו לשון גט פטורין פטרוה בחרק הפ"א הוא לשון עבר וענינו פטור וחובה ולמשנתנו הואיל ומ"מ משמעו גם כן על לשון פטור וחובה אינו כלום ויש מפרשין פטרוה בחרק הפ"א הוא לשון גט פטורין לר' נתן ופטרוה בפתח הפ"א אף הוא לשון צווי אלא שענינו לוויה כמו נפטרו והלכו להם ולמשנתנו אין ביניהם הפרש וכן פרנסוה אינו כלום ואף על פי שאיפשר שהוא כמי שאומר פרנסוה בענין זה כלומר שתמלאו חפצה שמא על צרכי פרנסה הוא אומר וכן עשו לה כנימוס עשו לה כדת עשו לה כראוי אינו כלום וכל מה שכתבנו שלא אמר כלום כתבו גדולי המפרשים אפי' היה מדבר עמה על עסקי גיטה שאם לא כן מאי למימרא וכן אותם שאמרו שכותבין ונותנין דוקא במדבר על עסקי גיטה שאם לא כן גרשוה תרכוה שלחיה מה מועיל והרי מצינו גרש את האמה הזאת שלחו נא זאת מעלי ומ"מ דוקא בשמות אלו שלא הזכירה בהם כתיבה ונתינה אלא שענינם כולל את שתיהן אבל כתבו אגרת ותנו לה הרי הוא ככתבו גט ותנו לה ודברים אלו יש לדין בהם כפי מה שענינו רואות ופירשו בגמרא שאם אמר הוציאוה עזבוה התיירוה הניחוה הרי זה ספק אם משמען לגירושין או לענין אחר ואין כותבין לה ואם כתבו ונתנו הרי זו ספק מגורשת: זהו ביאור המשנה ופסק שלה ולא נתחדש עליה בגמרא דבר שלא ביארנוהו:

רש"ש מסכת גיטין דף סה עמוד ב

גמ' ר"נ דבבלאה הוא דייק כו' כצ"ל בל"ו וכ"ה בר"ן ועפרש"י ופי' לפירושו דשרש פטר לא מצינו במקרא בבנין הכבד. ולכן אם אמר בבנין זה ודאי כוון ללשון ארמי דמשמשין בו לענין גט מיהו ק"ק דהא גם בא"י היו משמשין בו בנוסח הגט כדלקמן (פה ב) במשנה. וה"נ מזה ראייה לספרים דל"ג שם במשנה גט פטורין הביאו התוס' שם וכן הרי"ף והרא"ש ל"ג שם במשנה. ואולי י"ל דר"י שנה כן לתלמידיו שמבבל וכמש"כ התוס' לקמן (פד ב): רש"י ד"ה כתבו איגרת. גם זה לשון גט כ"ה ברש"י שבאלפסי: ד"ה המסוכן. חולה. התו"ט גמגם בזה ע"ש. ובירושלמי הביאו הרא"ש איתא תני אף החולה וכ"מ ממשנה דלקמן הבריא שאמר כו' משמע דוקא בריא: